

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
Administrația Națională a Penitenciarelor

МИНИСТЕРСТВО ЮСТИЦИИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА
Национальная Пенитенциарная Администрация

ORDIN (ПРИКАЗ)

" ____ " _____ 2022

Nr. ____

ÎNREGISTRAT:
Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
nr. ____ din ____ 2022
Ministrul Justiției

Cu privire la modalitatea de organizare și funcționare a comunităților terapeutice în instituțiile penitenciare

În temeiul art. 219¹ din Codul de executare nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214–220, art. 704) cu modificările ulterioare și pct. 14 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 437/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.156, art.472) cu modificările ulterioare,

ORDON:

1. Se aprobă Regulamentul privind modalitatea de organizare și funcționare a comunităților terapeutice în instituțiile penitenciare (se anexează).
2. Instituțiile penitenciare vor asigura respectarea și implementarea prevederilor Regulamentului privind modalitatea de organizare și funcționare a comunităților terapeutice în instituțiile penitenciare.
3. Controlul asupra executării prezentului ordin se atribuie Direcției reintegrare socială a Direcției generale detenție.
4. Prezentul ordin intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Director,
comisar-șef de justiție

Anatolie FALCA

Anexă
la Ordinul directorului ANP
nr. ____ din _____

R E G U L A M E N T

privind modalitatea de organizare și funcționare a comunităților terapeutice în instituțiile penitenciare

Capitolul I

Dispoziții generale

1. Regulament privind modalitatea de organizare și funcționare a comunităților terapeutice în instituțiile penitenciare (în continuare – *Regulament*), stabilește condițiile de organizare și desfășurare a activității comunităților terapeutice create în instituțiile penitenciare.

2. În sensul prezentului Regulament, următorii termeni și expresii semnifică:

1) *departament al comunității terapeutice* – unitate organizatorică responsabilă de domeniul determinat al comunității terapeutice, care asigură funcționarea acestuia prin intermediul rezidenților;

2) *echipa multidisciplinară* – grup de angajați ai instituției penitenciare și din alte instituții comunitare, ce acordă asistență specializată persoanelor consumatoare de droguri, alcool și persoanelor HIV, desemnați prin ordinul directorului instituției, care colaborează în scopul realizării eficiente a tratamentului rezidenților;

3) *grupul de suport* – ansamblul personalului comunității terapeutice și a rezidenților care se întâlnesc săptămânal, sub îndrumarea unui specialist, pentru a discuta despre problemele comune ale tuturor participanților;

4) *grupuri de planificare* – ansamblul de întâlniri - componente ale procesului de schimbare, care asigură confruntarea comportamentelor și atitudinilor pe care rezidenții le manifestă, conștientizarea acestora, exprimarea compasiunii și a grijii responsabile, ca pași care conduc la o schimbare pozitivă și la o vindecare graduală;

5) *rezident* - persoana condamnată la pedeapsa cu închisoarea, care are probleme de adicție și este beneficiar de tratament în cadrul comunității terapeutice.

3. Comunitatea terapeutică acționează în următoarele domenii: formativ-educativ, social, psihologic, de muncă, de reintegrare socială, recreațional, sportiv și de ocupare a timpului liber.

4. Rutina zilnică și activitățile structurate desfășurate în cadrul comunității terapeutice reprezintă niște metode, concepute pentru a avea un impact semnificativ asupra individului și a comunității în general.

5. În cadrul comunității terapeutice, condamnații din diferite tipuri de penitenciare pot desfășura activități terapeutice în comun și pot fi plasați în același sector de deținere, cu condiția că în celule sunt respectate condițiile de detenție pentru tipul de penitenciar stabilit.

6. Activitatea comunității terapeutice funcționează ca o structură ierarhică de tip familial în care fiecare rezident îndeplinește un anumit rol, bine definit, în raport cu rolul celorlalți membri și este orientată spre oferirea șansei de a îndeplini responsabilități variate, care se schimbă pe măsura evoluției în procesul terapeutic.

7. Atât îndeplinirea activităților, cât și comunicarea formală din interiorul comunităților terapeutice se realizează prin respectarea ierarhiei, care oferă posibilitatea

rezidenților de a internaliza un set nou de valori personale și de a învăța să respecte regulile comunității. În acest fel, ei sunt pregătiți pentru reintegrarea în societate, fără a recurge la consumul de substanțe psiho-active și în absența infraționalității.

8. Activitatea în comunitățile terapeutice se desfășoară în baza unui program cu obiective, strategie și metode specifice, pentru îndeplinirea căruia sunt necesare o serie de condiții de lucru.

9. Ca parte componentă a comunității terapeutice în cadrul instituțiilor penitenciare pot fi amenajate centre de tranziție. În aceste centre pot fi plasați deținuți care urmează să fie pregătiți pentru programul comunității terapeutice, precum și foști participanți la program ale căror perioadă de detenție nu a expirat. În centrele de tranziție nu se aplică prevederile prezentului regulament, însă pot fi desfășurate programe de reabilitare specifice comunității terapeutice, inclusiv cu participarea rezidenților.

Capitolul II

Structura organizatorică a comunității terapeutice și programul de tratament

10. Comunitatea terapeutică se amplasează în incinta instituțiilor penitenciare astfel încât să permită rezidenților să se detașeze de legăturile cu restul populației penitenciare și să stabilească relații sănătoase cu egali lor, persoane aflate în aceleași condiții de abținere ca și ei.

11. Amenajarea comunităților terapeutice se efectuează în așa fel încât să întărească sentimentul rezidenților de integrare în comunitate și va conține următoarele informații:

a) imaginile și mesajele de recuperare afișate în comunitate, care ilustrează filozofia și principiile programului de tipul comunității terapeutice și promovează ideea de scopuri și mijloace comune de obținere a acestora, precum și conceptul modului corect de viață;

b) orarul activităților zilnice;

c) data intrării fiecărui rezident și etapa de tratament la care se află;

d) afirmații cu rol mobilizator, ce sunt afișate în locuri vizibile;

e) poemul care sintetizează filozofia comunității terapeutice, scris cu caractere majuscule pe un panou la vedere.

12. Programul de tratament în cadrul comunităților terapeutice se bazează pe impactul vieții comunitare și pe sprijinul din partea egalilor, comunitatea în sine reprezentând metoda de tratament. Majoritatea activităților se desfășoară în grupuri, astfel încât rezidenții să poată interacționa și învăța unii de la alții.

13. Activitățile de grup includ: întâlniri zilnice și seminare, grupuri de planificare, munca în diferite departamente, programe recreative, pregătirea sau servirea meselor etc.

14. În cadrul comunităților terapeutice munca reprezintă atât un scop, cât și un instrument al recuperării. Activitățile derulate de rezidenți au rolul de a facilita schimbarea terapeutică, dezvoltarea personală și dobândirea deprinderilor de formare și educare a comportamentului.

15. Pentru funcționarea programului terapeutic și pentru consolidarea comunității de egali, munca în cadrul comunității terapeutice se ierarhizează, prin stratificare, în funcție de nivelul de complexitate al sarcinilor repartizate și faza terapeutică în care se află rezidentul.

16. Rezidenții sunt responsabili de desfășurarea activităților zilnice din comunitate: curățenie, pregătirea hranei, reparații, coordonarea programului și întâlnirile cu ceilalți.

Capitolul III

Procedura de includere și de excludere a rezidenților

17. În cadrul comunităților terapeutice poate fi inclus condamnatul care corespunde următoarelor criterii:

- a) condamnată definitiv la pedeapsa închisorii, cu excepția celor aflați în regim inițial de deținere în penitenciar de tip închis;
- b) cu istoric de consum de substanțe stupefiante sau psihotrope. Criteriul respectiv poate fi constatat din anamneză
- c) compatibil pentru deținerea comună conform art. 205 alin. (1) Cod de executare;
- d) nu există indici că persoana prezintă pericol pentru siguranța rezidenților sau personalului comunității terapeutice;
- e) nu are statut de bănuît, învinuit sau inculpat în alte cauze penale;
- f) acceptă acordul terapeutic (*anexa nr. 1*);
- g) este motivat pentru schimbarea comportamentală;
- h) lipsesc afecțiunile psihice majore sau deficitale cognitive majore;
- i) capabil să își controleze propriul comportament în mediul terapeutic structurat;
- j) poate citi și scrie;
- k) nu este condamnat pentru infracțiuni cu caracter sexual.

18. Candidații care doresc să fie incluși în cadrul comunităților terapeutice depun cererile de intenție în adresa echipei multidisciplinare din penitenciarul în care este amplasată comunitatea.

19. Includerea repetată în comunitatea terapeutică poate fi examinată în cadrul ședinței echipei multidisciplinare, după 6 luni de la refuz sau excludere, dacă condamnatul a realizat toate activitățile planificate pentru această perioadă.

20. Selectarea rezidenților în cadrul comunității terapeutice se efectuează de către echipa multidisciplinară, în urma examinării cererilor depuse de candidați, chestionării condamnatului (*anexa nr. 2*) și verificării întrunirii condițiilor de eligibilitate prevăzute de pct. 17.

21. Componenta echipei multidisciplinare se aprobă de directorul instituției penitenciare unde își are sediul comunitatea terapeutică.

22. În cazul lipsei temporare sau imposibilității de exercitare a obligațiilor de către un membru al echipei multidisciplinare la ședințele echipei, acesta va fi înlocuit de un angajat care asigură interimatul funcției sau exercită temporar atribuțiile de serviciu ale acestuia.

23. La selectarea rezidenților în cadrul comunității terapeutice, președintele echipei multidisciplinare solicită un raport analitic privind descrierea în dinamică a comportamentului și parcursul executării pedepsei deținutului, inclusiv anamneza medicală a condamnatului referitor la problemele medicale specifice ale acestuia de la instituția penitenciară unde își execută pedeapsa condamnatul, în scopul verificării întrunirii condițiilor de eligibilitate prevăzute de pct. 17.

24. Pentru verificarea condițiilor de eligibilitate prevăzute la pct. 17, administrația instituției penitenciare poate utiliza orice informații, atât cele proprii sistemului administrației penitenciare, cât și cele parvenite de la alte autorități publice sau persoane private. În acest scop, instituția penitenciară poate face interpelările și solicitările necesare.

25. Procedura de examinare a cererilor candidaților se bazează pe următoarele principii:

- a) asigurarea accesului liber la procedura de selecție a oricărei persoane condamnate care întrunește condițiile de eligibilitate;
- b) transparența, prin oferirea de informații referitoare la modul de desfășurare a procedurii de selecție tuturor celor interesați;
- c) tratamentul egal, prin aplicarea în mod nediscriminatoriu a criteriilor de selectare și a condițiilor de eligibilitate în raport cu toți candidații.

26. Ședințele în care se desfășoară procedura de selectare sunt deliberative dacă la ele participă cel puțin 2/3 din membrii echipei multidisciplinare.

27. Decizia privind includerea condamnatului în comunitatea terapeutică se ia prin votul majorității simple a membrilor echipei multidisciplinare prezenți în cadrul ședinței de selectare a rezidenților.

28. Echipa multidisciplinară informează în scris candidatul despre refuzul de includere a acestuia în cadrul comunității terapeutice, cu indicarea exactă a motivului.

29. La selectarea rezidenților în cadrul comunității terapeutice, în cazul în care numărul eligibil al candidaților depășește numărul - limită al locurilor disponibile, au prioritate:

- a) persoanele condamnate pentru prima dată la pedeapsa închisorii;
- b) condamnații fără sancțiuni disciplinare active;
- c) condamnații care mai au de executat între 6 și 12 luni până la momentul în care devin eligibili pentru liberarea condiționată înainte de termen.

30. Excluderea rezidenților din cadrul comunității terapeutice poate fi efectuată în orice moment al executării pedepsei, prin decizia echipei multidisciplinare, dacă condamnatul:

- a) deține ilegal substanțe stupefiante și psihotrope;
- b) consumă substanțe stupefiante sau psihotrope (depistate în urma testării rapide sau a examenului medical);
- c) refuză participarea sau are cel puțin 2 absențe nemotivate de la activitățile recomandate în cadrul comunității terapeutice;
- d) comite abateri disciplinare grave sau foarte grave;
- e) comite, în mod repetat, abateri disciplinare ușoare;
- f) încalcă în mod repetat regulile uzuale din cadrul comunității terapeutice;
- g) încalcă regulile fundamentale din cadrul comunității terapeutice (chiar dacă pentru prima dată);
- h) încalcă repetat regulile majore sau obligațiile asumate prin acordul terapeutic;
- i) refuză să urmeze tratament specific pentru o afecțiune care pune în pericol sănătatea publică și cea personală;
- j) eșecul constant al măsurilor de tratament în privința rezidentului și persistența în neconformarea la rigurile tratamentului;

k) la cererea personală, fără examinare în cadrul echipei multidisciplinare.

31. Pentru verificarea existenței sau lipsei criteriilor prevăzute la pct. 30, administrația instituției penitenciare poate utiliza orice informații, atât cele proprii sistemului administrației penitenciare, cât și cele parvenite de la alte autorități publice sau persoane private.

32. În cazul în care candidatul selectat pentru încadrare în comunitatea terapeutică se deține în altă instituție penitenciară, directorul penitenciarului unde este amplasată

comunitatea, în baza deciziei de accept, emise în cadrul echipei multidisciplinare, înaintează un demers directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru emiterea deciziei de transfer, conform art. 199 din Codul de executare.

33. Pct. 32 se aplică în mod corespunzător în cazul în care rezidentul este exclus din comunitatea terapeutică.

34. Materialele acumulate pe parcursul programului terapeutic în cadrul comunității (cererea de includere, excludere, acordul terapeutic, certificatele de finalizare a etapelor de tratament, caracteristicile și fișele de evaluare inițială, periodică și finală) se anexează la dosarul personal al condamnatului.

35. Evaluarea inițială, periodică și finală se efectuează de către personalul comunității prin completarea chestionarelor prevăzute în *anexele nr. 2 – 3*.

36. Refuzul de includere a candidatului în cadrul comunității terapeutice sau excluderea rezidentului din aceasta poate fi contestată în conformitate cu art. 473¹ din Codul de procedură penală. Contestarea nu suspendă executarea deciziei.

Capitolul IV

Structura organizatorică a personalului și rezidenților

37. Personalul comunității se numește prin ordinul directorului instituției penitenciare din personalul instituției penitenciare, în limitele unităților scriptice și alt personal contractat, în limitele bugetului aprobat.

38. În activitățile comunităților terapeutice pot fi atrași membrii asociațiilor necomerciale cu care există acorduri de cooperare.

39. Personalul comunității terapeutice are obligația să instituie modele de comportament pozitiv, inclusiv prin exemplul propriu și să ghideze desfășurarea programului terapeutic.

40. Componenta personalului comunității este afișată pe panourile instalate în incinta comunității, fiind în permanență actualizată.

41. Structura ierarhică a personalului comunității presupune coordonatorul comunității și personalul responsabil de departamentele acesteia.

42. Coordonatorul comunității terapeutice are sarcina să organizeze și să monitorizeze întreaga activitate a comunității, asigurând legătură cu exteriorul și buna desfășurare a programului de tratament.

43. Educatorul din cadrul comunității terapeutice are sarcini stabilite prin reglementări departamentale, care instituie atribuțiile și competențele specialistului pe domeniul reintegrării și educației. Educatorul exercită atribuțiile coordonatorului comunității terapeutice în lipsa acestuia.

44. Personalul responsabil de departamente are sarcina să coordoneze activitatea acestora și să mențină un contact direct cu rezidenții care își desfășoară activitatea în acestea. Personalul responsabil de departamente este obligat să informeze coordonatorul comunității cu privire la toate aspectele legate de departamentul pe care îl coordonează.

45. În cadrul comunităților terapeutice se organizează următoarele departamente:

- a) Departamentul de întreținere – responsabil pentru menținerea permanentă a curățeniei în spațiile comunității terapeutice;
- b) Departamentul de alimentare – responsabil pentru pregătirea și servirea mesei;
- c) Departamentul programe – responsabil pentru organizarea și desfășurarea activităților educative, culturale, moral - spirituale, instruire, recreaționale, sociale etc.;
- d) Departamentul antreprenoriat social – responsabil de dezvoltarea startup-ului, activităților economice orientate spre creșterea potențialului de sustenabilitate a comunității terapeutice.

46. Comunicarea formală, care este esențială pentru buna funcționare a structurii sociale, se face pe cale ierarhică, cu respectarea fiecărei poziții din comunitatea terapeutică.

47. Pentru atingerea obiectivelor specifice, munca rezidenților în cadrul departamentelor se realizează prin rotație, astfel încât aceștia să fie încadrați în toate departamentele comunității și, pe cât posibil, să ocupe toate pozițiile ierarhice (lider sau membru de execuție).

48. Rezidenții sunt antrenați atât la munci remunerate în cadrul departamentelor, cât și neremunerate. Antrenarea rezidenților la munci remunerate prin prestarea lucrărilor de deservire gospodărească, se efectuează în baza nomenclatorului funcțiilor remunerate în cadrul instituției penitenciare, aprobat de directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor sau în temeiul contractelor de prestări servicii încheiate cu persoanele fizice sau juridice.

49. Selectarea rezidenților la munci remunerate este efectuată de către echipa multidisciplinară.

50. În funcție de sarcinile atribuite rezidenților, cu excepția celor legate de muncă, rangul rezidentului poate fi:

1) *membru cu sarcini de execuție* - cel mai mic rang în comunitate, îndeplinește sarcinile de bază pentru funcționarea unui departament. La intrarea în comunitatea terapeutică fiecare rezident va începe programul de tratament din această poziție, iar pe parcursul tratamentului poate avansa în ierarhie. Această poziție oferă condițiile necesare învățării și cunoașterii specificului comunității terapeutice;

2) *lider adjunct de departament* - acordă ajutorul necesar liderului de departament și poartă răspundere sporită în raport cu membrii cu sarcini de execuție, preluând toate sarcinile liderului de departament în lipsa acestuia;

3) *lider de departament* - rang dobândit după ce persoana dovedește calitățile necesare (de exemplu, punctualitate, autoritate recunoscută de ceilalți rezidenți, îndeplinirea cu seriozitate a sarcinilor, conduită ireproșabilă). Liderul este direct responsabil de felul în care funcționează un departament și trebuie să fie un model pentru ceilalți rezidenți;

4) *liderul rezidenților* - cel mai înalt rang în rândul rezidenților, aflându-se în subordinea directă a personalului comunității terapeutice. El sprijină personalul în administrarea comunității terapeutice pentru buna desfășurare a activităților derulate și oferă informații semnificative în legătură cu funcționarea comunității și starea de spirit a rezidenților, fiind veriga de legătură dintre rezidenți și personal.

Capitolul V

Activitățile de bază în cadrul comunităților terapeutice

51. Programul de tratament în cadrul comunităților terapeutice se desfășoară, în special, prin intermediul activităților de bază, care reprezintă procese de învățare și presupun oferirea de ajutor reciproc și dobândirea capacității de a se ajuta pe sine.

52. Activitățile de bază în cadrul comunității terapeutice se desfășoară conform programului-cadru al comunității (*anexa nr. 4*) și constituie, în principal, întâlnirile zilnice ale rezidenților la care se discută problemele generale ale comunității, se planifică activitățile ulterioare și se organizează acțiunile individuale sau comune etc. Întâlnirile în cadrul comunității terapeutice pot fi:

a) *întâlniri de dimineață* - au rolul de a influența pozitiv starea de spirit a comunității, de a crește nivelul de concentrare a energiilor în scopuri benefice. La aceste întâlniri este recomandabilă prezența cel puțin a unui membru al personalului;

b) *întâlnirile casei* - au loc ori de câte ori este nevoie, pentru discutarea problemelor generale ale comunității terapeutice, ele pot fi convocate fie de rezidenți, fie de personal;

c) *întâlniri de seară* - au rolul de sumar al activităților zilei respective, diseminarea de informații noi și stabilirea planului pentru ziua următoare. Pentru a spori gradul de motivare generală și individuală a rezidenților, aceștia vor fi încurajați și se va oferi feedback pozitiv;

d) *întâlniri de la sfârșitul săptămânii* - sunt cele în care se trec în revistă evenimentele semnificative din săptămâna curentă și se discută problemele generale ale comunității;

e) *ședințe de planificare* – reunesc personalul și liderul comunității terapeutice la începutul săptămânii. Ele oferă oportunitatea personalului să discute modalitățile de rezolvare sau corectare a problemelor apărute, acordând recompense și penalizări având rolul principal de a asigura o bună funcționare a comunității terapeutice și a menține un climat protejat, vindecător, în ciuda inerentelor provocări ce apar.

Capitolul VI

Regulile comunităților terapeutice

53. Activitatea comunității este efectuată prin respectarea regulilor interioare, care se clasifică în felul următor:

- a) regulile fundamentale;
- b) regulile majore;
- c) regulile casei.

54. Regulile fundamentale protejează siguranța fizică și psihologică a comunității, fără respectarea lor, comunitatea terapeutică își pierde identitatea. Încălcarea unei reguli fundamentale are ca rezultat întotdeauna excluderea rezidentului din comunitate. Aceste reguli sunt:

- a) este interzisă orice formă de violență;
- b) sunt interzise amenințările de violență sau intimidare;
- c) este interzisă păstrarea și consumul substanțelor stupefiante, psihotrope sau a băuturilor alcoolice;
- d) sunt interzise orice acțiuni ilegale, care ar întruni elementele componente ale infracțiunilor;
- e) sunt interzise relațiile sexuale între membrii comunității terapeutice.

55. Regulile majore sunt esențiale pentru ca procesul de recuperare să se desfășoare în bune condiții. Rezidenții care încalcă regulile majore se penalizează, iar încălcarea repetată

a acestora are ca rezultat întotdeauna excluderea rezidentului din comunitate. Aceste reguli sunt:

a) sunt interzise orice acțiuni ilegale, care ar întruni elementele componente ale contravențiilor sau abaterilor disciplinare;

b) este interzisă vandalizarea sau distrugerea de bunuri;

c) nu se admite păstrarea și utilizarea obiectelor interzise în instituțiile penitenciare.

56. Regulile casei (reguli uzuale) au legătură cu modelele de comportament prosocial pe care rezidenții le vor adopta gradual și includ:

a) respectarea cu strictețe a indicațiilor din partea personalului comunității;

b) punctualitate;

c) ținută potrivită, decentă și îngrijită;

d) manifestarea în mod constant a unor maniere adecvate, politicoase și civilizate;

e) interzicerea acțiunilor de înstrăinare a bunurilor personale sau ale instituției, de împrumut, locațiune, leasing sau alte forme de obținere de avantaje patrimoniale, în rândul rezidenților;

f) interzicerea primirii cadourilor fără știrea personalului;

g) participarea necondiționată la toate activitățile psiho - sociale, care sunt implementate în cadrul comunității terapeutice.

Capitolul VII

Recompensele și penalizările

57. Recompensele și penalizările reprezintă componente distincte ale comunității ca metodă de tratament, fiind reacții întemeiate ale personalului comunității terapeutice la comportamentul, atitudinea și acțiunile rezidenților. Aceste reacții reflectă aprobarea sau dezaprobarea comunității pentru comportamentul și atitudinea rezidentului în ceea ce privește normele și regulile zilnice ale conviețuirii și recuperării.

58. Recompensele sunt acordate de personalul comunității terapeutice ca urmare a schimbărilor vizibile la nivel de comportament și atitudine, dar și al progresului clinic în cadrul procesului de recuperare a rezidentului. Acestea sunt:

a) acordarea de timp liber;

b) oferirea de rechizite;

c) coordonarea unui seminar sau a unei întâlniri;

d) avansarea în rang;

e) oferirea rolului de ghid pentru oaspeții comunității;

f) remarci și încurajări verbale (cu rol de recunoaștere reciprocă a eforturilor de schimbare, stimulare și consolidare a semnelor de progres);

g) deplasarea organizată în afara penitenciarului sub pază și supraveghere.

59. Membrii echipei multidisciplinare pot propune conducerii instituției penitenciare aplicarea stimulărilor prevăzute la art. 243 din Codul de executare.

60. Penalizările sunt consecințele comportamentelor și atitudinilor negative aflate în dezacord cu așteptările comunității. Penalizările se grupează în următorul fel:

a) corecții verbale, referitoare la reacțiile personalului și grupurilor de suport apărute ca efecte ale comportamentului negativ, care nu constituie încălcări ale regulilor;

b) lipsirea de timp liber;

c) lipsirea de activități recreative;

d) serviciu în plus la bucătărie sau în casă;

e) retrogradarea din funcție.

61. Penalizările pot fi aplicate de către coordonatorul comunității sau persoana care îl înlocuiește, la propunerea membrilor personalului, în cadrul ședințelor de planificare.

62. Penalizarea se aduce la cunoștință verbal în cadrul întâlnirilor comunității terapeutice de către unul din membrii personalului desemnat de către coordonator.

63. Membrii echipei multidisciplinare pot propune conducerii instituției penitenciare inițierea procedurilor disciplinare, ca urmare a atitudinilor și comportamentelor ce reprezintă abateri disciplinare, în conformitate cu prevederile art. 245 din Codul de executare.

64. Penalizările au rolul de a promova conștientizarea comunității și auto-managementul membrilor grupului de suport, al apropiaților și, totodată, de a menține ordinea socială prin rezolvarea conflictelor individuale sau colective.

Capitolul VIII

Cursurile de tratament în cadrul comunităților terapeutice

65. În comunitățile terapeutice cu program de tratament de lungă durată, funcționează 4 cursuri de tratament.

66. Cursurile de tratament permit stabilirea unor scopuri individuale, personalizate și parcurgerea unui proces de învățare progresivă. Ele au o durată relativă, pot fi scurte - dacă rezidenții își dovedesc complianța la program sau lungi - dacă rezidenții nu sunt destul de motivați pentru schimbare.

67. Parcurgerea fazelor și menținerea în comunitate depinde de progresul realizat de rezident pentru atingerea obiectivelor de schimbare comportamentală și a stilului de viață, corespunzător fiecărui curs de tratament.

68. În comunitățile terapeutice metoda de tratament se bazează pe implicarea rezidenților în toate activitățile de grup ale comunității. Toate serviciile, care sunt oferite de specialiști din afara comunității terapeutice (obligatoriu instruiți în prealabil), se acordă cu acceptarea strictă a abordării comunității terapeutice ca metodă de tratament.

69. Trecerea de la un curs la altul se efectuează prin decizia coordonatorului comunității terapeutice, la propunerea personalului comunității. În situația în care se constată complianță redusă la tratament sau dificultăți de atingere a obiectivelor aferente unui curs de tratament, personalul poate recomanda fie întoarcerea rezidentului într-un curs anterior de tratament, fie menținerea pentru o perioadă mai îndelungată în actualul curs de tratament. Eșecul acestor măsuri și persistența în neconformarea la rigorile tratamentului pot conduce la excluderea rezidentului din comunitatea terapeutică

Secțiunea 1-a

Cursul I

70. Cursul I durează de regulă 3 (trei) luni. Obiectivul principal îl constituie adaptarea rezidentului în comunitatea terapeutică.

71. Rezidenții participă la toate activitățile zilnice și sunt familiarizați de către restul rezidenților cu regulile, procedurile și comportamentele așteptate.

72. În cadrul cursului I se organizează seminare cu privire la regulile și structura comunității terapeutice, etapele și fazele de tratament, sistemul de recompense și penalizări etc.

Secțiunea 2-a Cursul II

73. În afara responsabilităților prevăzute în cursul I, rezidenții din cursul al II-a, sunt obligați să desfășoare activități cu ceilalți rezidenți și să fie responsabili pentru inițierea rezidenților nou - sosiți, conform conceptului „Frate mai mare”.

Secțiunea 3-a Cursul III

74. Rezidenții din cursul al III-a sunt obligați să preia responsabilitățile indicate la pct. 71-74 să desfășoare activitățile informative cu ceilalți rezidenți, să fie responsabili pentru implementarea direcțiilor de activitate a comunității.

Secțiunea 4-a Cursul IV

75. Pe lângă responsabilitățile indicate la pct. 71-75 rezidentul din acest curs poate deveni liderul sau viitorul lider al comunității terapeutice.

Capitolul IX Finalizarea tratamentului în cadrul comunității terapeutice

76. După finalizarea tratamentului în cadrul comunității terapeutice, echipa multidisciplinară propune conducerii instituției penitenciare examinarea rezidentului în cadrul comisiei penitenciare pentru aplicarea în privința acestuia a liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirii părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, în cazul în care acesta este eligibil aplicării unor astfel de instituții, precum și acordarea dreptului de deplasare fără escortă sau însoțire.

77. După finalizarea tratamentului însă, înainte de eliberare, echipa multidisciplinară poate propune conducerii penitenciarului transferarea condamnatului în centrul de tranziție sau lăsarea condamnatului în comunitatea terapeutică până la eliberare, ori până la transferul acestuia în alt sector al penitenciarului sau altă instituție penitenciară.

78. În cazul transferului condamnatului în alt sector al penitenciarului sau altă instituție penitenciară, administrația acestei instituții este obligată să ia măsurile necesare pentru a asigura menținerea progresului înregistrat, limitând astfel orice interacțiune care ar putea influența negativ asupra acestuia.

Capitolul X Controlul activității comunității terapeutice

79. Controlul asupra activității în cadrul comunității terapeutice este exercitat de către Direcția reintegrare socială a Direcției generale detenție.

80. Coordonatorul comunității este obligat să prezinte către Administrației Naționale a Penitenciarelor, trimestrial sau la solicitare (cu acordarea unui termen rezonabil de prezentare), un raport cu privire la activitatea comunității, care va cuprinde:

- a) numărul de rezidenți încadrați;
- b) numărul condamnaților respinși pentru includerea în comunitate și motivul respingerii;
- c) numărul de rezidenți excluși din comunitate și motivul excluderii;
- d) activitățile desfășurate în cadrul comunității;
- e) analiza privind rezultatele evoluției de tratament în cadrul comunității.

81. Administrația Națională a Penitenciarelor poate solicita, în limitele competenței, orice informație suplimentară cu privire la activitatea comunității terapeutice, dacă consideră că raportul prezentat este incomplet.

82. Direcția reintegrare socială poate monitoriza, ori de câte ori este necesar, procesul de tratament desfășurat în cadrul comunității, precum și modul de respectare a prevederilor prezentului Regulament în procesul de activitate a comunității.

Capitolul XI

Dispoziții finale

83. Administrația instituției penitenciare, în care este amplasată comunitatea, va asigura condiții adecvate pentru organizarea și desfășurarea activității comunității, prin dotarea cu spații, personal, echipament, utilaj, tehnică de calcul, alte dotări necesare, reieșind din resursele financiare alocate și disponibile, inclusiv prin externalizarea serviciilor necesare bunei funcționări a comunității (outsourcing).

84. În scopul familiarizării condamnaților cu programul de tratament în cadrul comunității terapeutice, membrii personalului comunității vor iniția campanii de informare a condamnaților și rudelor acestora, inclusiv prin diseminarea pliantelor cu informații pertinente despre programul de tratament.

Anexa nr.1
la Regulamentul privind modalitatea de
organizare și funcționare a comunităților
terapeutice în instituțiile penitenciare

ACORD TERAPEUTIC

Subsemnatul (N.P.P) _____

a.n. _____, în calitate de rezident al comunității terapeutice a instituției penitenciare nr. _____,

am fost informat despre regulile generale, drepturile și obligațiunile, și prin prezentul confirm faptul că sunt dispus să respect acestea.

I. REGULI GENERALE

1. În incinta comunității terapeutice este implementat programul de reabilitare a deținuților, care sunt dependenți de diverse substanțe psiho - active;
2. Prezentul acord este valabil pe parcursul întregului program, care este alcătuit din următoarele **cursuri**:

- **Cursul I** - durează de regulă 3 (trei) luni. Obiectivul principal îl constituie adaptarea rezidentului în comunitatea terapeutică. Rezidenții participă la toate activitățile zilnice și sunt familiarizați de către restul rezidenților cu regulile, procedurile și comportamentele așteptate. În cadrul cursului I se organizează seminare cu privire la regulile și structura comunității terapeutice, cursurile de tratament, sistemul de recompense și penalizări etc.

- **Cursul II (3-6 luni)** - În afara responsabilităților prevăzute în cursul I, rezidenții din cursul al II-a, sunt obligați să desfășoare activități cu ceilalți rezidenți și să fie responsabili pentru inițierea rezidenților nou - sosiți, conform conceptului „Frate mai mare”.

- **Cursul III (6-9 luni)** - Rezidenții din cursul al III-a sunt obligați să preia responsabilitățile indicate la cursul I-II, să desfășoare activitățile informative cu ceilalți rezidenți, să fie responsabili pentru implementarea direcțiilor de activitate a comunității.

- **Cursul IV (9-12 luni)** - Pe lângă responsabilitățile indicate la cursurile I-III, rezidentul din acest curs poate deveni liderul sau viitorul lider al comunității terapeutice.

II. DREPTURILE REZIDENTULUI COMUNITĂȚII TERAPEUTICE

Rezidentul comunității terapeutice are următoarele drepturi:

1. să se afle într-un anturaj, lipsit de substanțe psiho - active, în scopul însănătoșirii;
2. să beneficieze de un tratament calitativ, indiferent de sex, origine etnică, naționalitate, orientare sexuală, stare civilă, religie, vârstă, tip de infracțiune;
3. să fie tratat cu respect și decență;
4. să i se creeze mediu de siguranță și bunăstare, întru stabilizarea stării psihologice;
5. să fie informat despre programul comunității terapeutice, regulile, limitările și metodele de remunerare aplicate în comunitate;
6. să renunțe la programul, în caz de neînțelegeri care nu pot fi soluționate și după o conversație cu un reprezentant al comunității terapeutice;
7. să fie protejat de violență fizică, emoțională și sexuală;
8. să i se ofere alimentație corespunzătoare și condiții bune de detenție;
9. să i se acorde asistența medicală, în caz de necesitate.

III. OBLIGAȚIILE REZIDENTULUI COMUNITĂȚII TERAPEUTICE

Rezidentul comunității terapeutice în instituția penitenciară are următoarele obligații:

1. să respecte regulile regimului intern ale instituției penitenciare și ale legislației în vigoare (Codul de executare);
2. să nu se opună percheziției lucrurilor personale și a încăperilor, în conformitate cu actele normative și legislației în vigoare;
3. să efectueze test de consum și prezență a substanțelor psiho - active în organism, în caz de necesitate;
4. să nu-și administreze preparate medicamentoase fără recomandarea doctorului;
5. să participe la toate activitățile, conform orarului stabilit;
6. să respecte toate regulile comunității terapeutice.

IV. REGULILE FUNDAMENTALE ALE CT ȘI REGULILE SPECIFICE

Regulile fundamentale:

1. Fără violență fizică;
2. Fără amenințări violente sau intimidări; abținerea de la fapte, care ar putea leza demnitatea altor rezidenți, angajaților comunității terapeutice sau a altor persoane;
3. Fără droguri, băuturi alcoolice, articole de tutun sau alte substanțe psihotrope;
4. Fără relații sexuale între membrii comunității terapeutice;
5. Fără furturi și alte activități ilegale;
6. Manifestarea unei atitudini grijulii față de bunurile personale și ale comunității.

Regulile specifice:

1. Respectarea instrucțiilor comunității terapeutice;
2. Respectarea obligațiilor și împuternicirilor în comunitatea terapeutică;
3. Punctualitate;
4. Manifestarea altruismului, menținerea ordinii;
5. Comunicare decentă întotdeauna și excluderea termenilor obsceni.

Prin semnarea prezentului acord, conștientizez că nerespectarea obligațiilor sus-menționate poate rezulta cu excluderea mea din cadrul comunității terapeutice.

Numele, prenumele, patronimicul rezidentului_____

Semnătura_____

Data semnării acordului_____

Confirm semnătura rezidentului_____ **(Reprezentantul comunității)**

Anexa nr.2
la Regulamentul privind modalitatea de
organizare și funcționare a comunităților
terapeutice în instituțiile penitenciare

PROFILUL DE DEPENDENȚĂ MAUDSLEY

Nume, prenume participant:	Nr. Chest.
Data realizării interviului	

SECȚIUNEA A: SIMPTOME

A1. Cât de des resimțiți următoarele simptome ale stării fizice :

	Niciodată	Rar	Uneori	Des	Mereu
1. Lipsa poftei de mâncare	0	1	2	3	4
2. Oboseală/istovire	0	1	2	3	4
3. Greață	0	1	2	3	4
4. Dureri de stomac	0	1	2	3	4
5. Respirație dificilă	0	1	2	3	4
6. Dureri în piept	0	1	2	3	4
7. Dureri în articulații / oase	0	1	2	3	4
8. Dureri musculare	0	1	2	3	4
9. Amorteți / furnicături	0	1	2	3	4
10. Tremurici	0	1	2	3	4

A1. Cât de des resimțiți următoarele simptome psiho - emoționale :

	Niciodată	Rar	Uneori	Des	Mereu
1. Vă simțiți încordat	0	1	2	3	4
2. Vă speriați brusc fără careva motive	0	1	2	3	4
3. Resimțiți frică	0	1	2	3	4
4. Nervozitate sau tremurici	0	1	2	3	4
5. Stare de teroare sau panică	0	1	2	3	4
6. Nu aveți speranță în viitor	0	1	2	3	4
7. Vă simțiți inutil	0	1	2	3	4
8. Nu aveți interes	0	1	2	3	4
9. Vă simțiți singuratic	0	1	2	3	4
10. Gânduri de a Vă pune capăt zilelor	0	1	2	3	4

SECȚIUNEA B: FUNCȚIONALITATE PERSONALĂ/SOCIALĂ

Dacă respondentul nu s-a aflat într-o relație în ultimele 30 zile, trecem la întrebările despre rude

- B1. Câte zile în ultimele 30 zile ați contactat cu partenerul ?** (de ex. ați avut întâlnire sau ați discutat la telefon) zile
- B2. În câte din aceste zile ați avut conflicte cu partenerul ?** (de ex. ați discutat în tonalități ridicate) zile

Dacă respondentul nu a contactat cu rudele în ultimele 30 zile, trecem la întrebările despre prieteni

- B1. Câte zile în ultimele 30 zile ați contactat cu rudele ?** (de ex. ați avut întâlnire sau ați discutat la telefon) zile
- B2. În câte din aceste zile ați avut conflicte cu rudele ?** (de ex. ați discutat în tonalități ridicate) zile

Dacă respondentul nu a contactat cu prieteni în ultimele 30 zile, încheiem interviul.

- B1. Câte zile în ultimele 30 zile ați contactat cu prietenii ?** (de ex. ați avut întâlnire sau ați discutat la telefon) zile
- B2. În câte din aceste zile ați avut conflicte cu prietenii ?** (de ex. ați discutat în tonalități ridicate) zile

VĂ MULȚUMIM !!!

Anexa nr.3
la Regulamentul privind modalitatea de
organizare și funcționare a comunităților
terapeutice în instituțiile penitenciare

Chestionar: Capital de recuperare (RCQ)

Nume, prenume participant:	Nr. Chest.
Data realizării interviului	

Vă rugăm să răspundeți la următoarele întrebări utilizând scala (1 = Nu este adevărat; 2 = Oarecum neadevărat; 3 = Nici ..., nici ...; 4 = Oarecum adevărat; 5 = Adevărat). Atunci când răspundeți, Vă rugăm să Vă referiți la viața Dvs. din ultimele **patru săptămâni**.

1. Capital Social	
a) Am acces la informații și îndrumări care mă ajută în recuperare	
b) Am un mediu care îmi susține eforturile de recuperare	
c) Sunt persoane care mă susțin în eforturile de recuperare	
d) Sunt mulțumit de relațiile pe care le am cu oamenii care contează pentru mine în viață	
e) Am cel puțin un prieten și / sau membru al familiei cu care îmi pot împărtăși gândurile și sentimentele	
f) În câte zile pe săptămână luați masa cu una sau mai multe persoane? (0-7 zile, 0 înseamnă niciodată)	
g) Simt că am responsabilități față de altcineva / altceva (de exemplu prieten / familie / animal de companie)	
Total	
2. Capital fizic	
a) Am acces la transport personal sau public	
b) Eu dorm bine în majoritatea nopților	
c) Îmi pot permite financiar să particip la activități care susțin recuperarea mea	
d) În general sunt într-o stare bună de sănătate fizică	
e) Nu am datorii financiare mari	
f) Mănânc regulat și sănătos	
g) Sunt mulțumit de aspectul meu fizic / de cum arăt	
h) În ultima perioadă am avut un surplus de energie	
i) Mediul meu de acasă este propice pentru recuperarea mea	
Total	

3. Capital Uman	
a) reușesc să rezolv probleme dificile atunci când încerc	
b) Pot să-mi stabilesc și să ating scopurile stabilite	
c) mă descurc în situații neașteptate	
d) în ultima perioadă am fost capabil singur sa decid în privința lucrurilor	
e) Pot fi răbdător când este necesar	
f) Mă pot baza pe succesele anterioare pentru a avea încredere pentru noi provocări	
g) Mă consider o persoană puternică	
h) Știu ce influențe am asupra altor persoane	
i) Pot vedea partea amuzantă a vieții	
j) Sunt mulțumit de abilități și deprinderile pe care le am	
Total	

4. Capital Comunitar	
a) Nu mă simt stigmatizat ca și consumator de alcool și / sau droguri în comunitate	
b) Nu am fost victima unei infracțiuni în comunitate	
c) Mă simt confortabil în comunitate	
d) Membrii comunității nu mă tratează prost	
e) Nu mă simt amenințat în comunitate	
f) Sunt tratat la egal și cu respect în comunitate	
g) Mă simt acceptat în comunitate	
h) Există un tratament accesibil pentru a sprijini recuperarea în cadrul comunității	
Total	

Anexa nr.4
la Regulamentul privind modalitatea de
organizare și funcționare a comunităților
terapeutice în instituțiile penitenciare

Programul-cadru al Comunității terapeutice (Luni - Vineri):

- 1) **06:00-06:30 Deșteptarea, igiena matinală** (deșteptarea, igiena personală).
- 2) **06:30-07:00 Gimnastica** (exerciții pentru menținerea formei).
- 3) **07:00-08:00 Micul dejun** (alimentarea comună).
- 4) **08:00-08:30 Dezvoltarea personală**(citit)
- 5) **08:30-09:00 Întâlnirea matinală** (întâlnirea comună a rezidenților cu angajații comunității terapeutice pentru stabilirea sarcinilor de zi, săptămână etc., aprecierea stării generale).
- 6) **09:00-11:00 Terapia prin muncă** (menținerea curățeniei în încăperi și pe teritoriul comunității terapeutice, pregătirea mâncării, îngrijirea animalelor și plantelor).
- 7) **11:00-11:30 Ceiul.**
- 8) **11:30-12:30 Activitate de grup** (eveniment cu o temă concretă și sarcini de lucru individuale sau în grup).
- 9) **12.30-13.30 Masa** (alimentarea comună).
- 10) **13:30-15:00 Timp liber** (odihnă, efectuarea sarcinilor individuale).
- 11) **15:00-15:30 Ceiul.**
- 12) **15.30-16.30 Activitate de grup** (eveniment cu o temă concretă și sarcini de lucru individuale sau în grup).
- 13) **16:30-17:00 Întâlnirea de seară** (întâlnirea comună a rezidenților cu angajații comunității terapeutice pentru aprecierea zilei și rezultatelor).
- 14) **17:00-18:30 Terapia prin muncă** (menținerea curățeniei în încăperi și pe teritoriul comunității terapeutice, pregătirea mâncării, îngrijirea animalelor și plantelor).
- 15) **18:30-19:00 Cina** (alimentarea comună).
- 16) **19:00-20:00 Cercul sincerității** (întâlnirea tuturor rezidenților, unde fiecare participant al reabilitării se împarte cu sentimente și emoții fără feedback sau critică).
- 17) **21:00-22:00 Igiena de seară/Timp personal** (odihnă, efectuarea sarcinilor individuale).
- 18) **22:00 Stingerea.**

Semnătura rezidentului _____

Confirm semnătura rezidentului _____ (Reprezentantul comunității)

Programul-cadru al Comunității terapeutice în zile de odihnă și sărbători naționale:

- 1) **7:00-8:00** **Deșteptarea, igiena matinală** (deșteptarea, igiena personală).
- 2) **8:00-8:30** **Gimnastica** (exerciții pentru menținerea formei).
- 3) **8:30-9:00** **Micul dejun** (alimentarea comună).
- 4) **9:00-9:30** **Întâlnirea matinală** (atribuirea responsabilităților și sarcinilor de zi).
- 5) **9:30-10:30** **Terapia prin muncă** (menținerea curățeniei în încăperi și pe teritoriul comunității terapeutice, pregătirea mâncării, îngrijirea animalelor și plantelor).
- 6) **10:30-11:00** **Ceaiul.**
- 7) **11:00-12:30** **Timp liber** (odihnă, efectuarea sarcinilor individuale).
- 8) **12:30-13:00** **Masa** (alimentarea comună).
- 9) **13:00-14:30** **Timp liber** (odihnă, efectuarea sarcinilor individuale).
- 10) **14:30-15:00** **Ceaiul.**
- 11) **15:00-16:00** **Art - terapie** (eveniment pentru auto-realizare, îmbunătățirea stării personale, descoperirea de sine).
- 12) **16:00-16:30** **Întâlnirea de seară** (întâlnirea comună a rezidenților cu angajații comunității terapeutice pentru aprecierea zilei și rezultatelor).
- 13) **16:30-18:30** **Vizionarea filmelor tematice, emisiunilor** (filme selectate din timp și emisiuni, cu discuții).
- 14) **18:30-19:00** **Cina** (alimentarea comună).
- 15) **19:00-20:00** **Cercul sincerității** (întâlnirea tuturor rezidenților, unde fiecare participant al reabilitării se împarte cu sentimente și emoții fără feedback sau critică).
- 16) **20:00-22:30** **Timp liber** (odihnă, efectuarea sarcinilor individuale, igiena de seară)
- 17) **22:30** **Stingerea.**

Semnătura rezidentului _____

Confirm semnătura rezidentului _____ (Reprezentantul comunității)